

Jonna Erkintalo & Lauri Jääskeläinen

NUORET SUOMEN
KANNABISUUTISOINNEISSA
VUONNA 2014

Opinnäytetyö
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Joulukuu 2016

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

	Opinnäytetyön päivämäärä 14.12.2016
Tekijä(t) Jonna Erkintalo & Lauri Jääskeläinen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
Nimeke Nuoret Suomen kannabisuutisoinneissa vuonna 2014	
Tiivistelmä <p>Kannabis näyttäytyi mielipiteitä jakavana aihealueena vuonna 2014 Suomen uutismediassa. Yhdysvaltojen eri osavaltioissa tapahtunut kannabiksen laillistaminen kiihdytti laillistamiskeskustelua myös Suomen uutisissa. Yleisten rikosuutisointien lisäksi mediassa julkaistiin myös mielipidekirjoituksia ja kokemuksista kertovia uutisia liittyen kannabikseen, ja varsinkin päihteen nuoriin käyttäjiin. Lisäksi Yleisradion televisiossa lähettämä Kannabis-ilta -niminen keskusteluohjelma toi keskustelun myös katsojien koteihin, ja keräsi sosiaalisessa mediassa paljon kommentteja.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kuvata Suomen median vuonna 2014 julkaisemia nuorista kertovia kannabisuutisointeja suurempina kokonaisuuksina. Lisäksi pyrittiin tuomaan ilmi aihekokonaisuuksien määrällistä sisältöä. Työ on aineistolähtöinen ja sen aineisto on analysoitu sisällönanalyysin keinoin teemoittelemalla. Tuloksista on esitetty myös määrällisiä havaintoja.</p> <p>Työn tulokset on jaettu kolmeen pääteemaan, jotka koostuvat useammasta alakategoriasta. Aineistosta on nostettu esiin uutisointeja liittyen kannabiksen ja sen käytön vaikutuksiin, nuorten kannabiksen käyttöä ehkäiseviin tekijöihin, sekä siihen, millaista kannabiksen käyttö on nuorten keskuudessa.</p> <p>Pohdinnassa teemojen kuvauksia ja niistä tehtyjä määrällisiä havaintoja verrataan työn teoriapohjaan, mikä koostuu kannabistiedosta ja ehkäisevän päihdetyön menetelmistä. Aineistosta tehdyistä huomioista käy ilmi, että se ei täysin palvele ehkäisevän päihdetyön näkökulmaa, mutta sisältää myös sitä tukevia elementtejä.</p>	
Asiasanat (avainsanat) kannabis, nuoret, ehkäisevä päihdetyö, media	
Sivumäärä 26	Kieli Suomi
Huomautus (huomautukset liitteistä)	
Ohjaavan opettajan nimi Helena Timonen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Irti Huumeista RY

DESCRIPTION

	Date of the bachelor's thesis 14.12.2016
Author(s) Jonna Erkintalo & Lauri Jääskeläinen	Degree programme and option Civil activities and youth work
Name of the bachelor's thesis Cannabis and young people in Finnish news media in the year 2014	
Abstract <p>Cannabis was a divisive subject in Finnish news media in the year 2014. The legislation which made the recreational use of marijuana legal in certain states of the United States escalated the discussion about a possibility of depenalization or decriminalization of cannabis use in Finland. In addition to the common crime news concerning cannabis, the news media published opinion pieces and entries depicting personal experiences regarding cannabis use. Many of these news articles touched on the subject of youth cannabis use. In addition, the Finnish national public-broadcasting company YLE aired a talk show called Kannabis-ilta, which brought the discussion closer to the common folk and was talked about a great amount on social media.</p> <p>In this thesis we described the content of the 2014 publications of the Finnish news media, which reported on youth cannabis use, as larger categories. In addition we presented observations about the amount of articles within certain topics. The thesis is based on the analysis of the data, from which the theory is constructed. The content is analyzed using thematic analysis</p> <p>The research findings were divided into three themes, which consist of multiple subcategories. The themes are: articles about the effects of cannabis use, articles about the factors preventing youth from substance abuse, and articles depicting youth cannabis use as a</p> <p>In the conclusion part of the thesis we compared the analyzed data to the theory, which consists of information about cannabis as a substance and the methods used in substance abuse prevention.</p> <p>Observations made from the data shows, that the publications do not entirely support the basic principles of substance abuse prevention although there were factors which benefit the prevention of youth substance abuse</p>	
Subject headings, (keywords) cannabis, youth, substance abuse prevention, media	
Pages 26	Language Finnish
Remarks, notes on appendices	
Tutor Helena Timonen	Bachelor's thesis assigned by Irti Huumeista RY

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KANNABIS	2
2.1	Kannabiksen vaikutukset	2
2.1.1	Sosiaaliset ongelmat.....	3
2.2	Legaalinen asema.....	4
2.3	Saatavuus	5
2.4	Käyttäjäkunta	6
2.5	Asenteet	7
3	EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ	8
3.1	Ehkäisevän päihdetyön tasot.....	9
3.2	Nuorten ehkäisevä päihdetyö.....	9
4	TUTKIMUS	12
4.1	Tavoite ja tutkimuskysymykset	12
4.2	Tutkimusmenetelmä	12
4.3	Aineisto.....	13
5	TULOKSET	14
5.1	Kannabiksen ja sen käytön vaikutukset.....	15
5.2	Kannabis nuorten keskuudessa	18
5.3	Ehkäisevä työ.....	19
5.4	Määrälliset huomiot	21
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	23

1 JOHDANTO

Vuonna 2014 tuntui siltä, ettei uutisia päivittäin lukiessa pystynyt välttämään huomiohakuisilla otsikoilla uutisoituja kannabisaiheisia uutisartikkeleita. Lukioikäisten nuorten kannabiksen käytöstä ja nuorten pyörittämistä huumeringeistä kertovat uutiset tuntuivat uskomattomilta, kun peilasimme niitä omiin lukioiän kokemuksiimme. Tällaiset uutiset myös herättivät kiinnostuksemme siitä, millä tapaa cannabis vaikuttaa nuorten elämässä.

Kannabiskokeilujen kasvaessa varsinkin nuorten ikäluokkien keskuudessa lienee myös todennäköistä, että nuorisotyöntekijä tulee kohtaamaan päihdettä työssään jollain tapaa. Tähän on selvästi myös havahduttu muiltakin tahoilta, koska esimerkiksi pitkään vaikuttaneen, lasten ja nuorten etuja edistävän Mannerheimin Lastensuojeluliitonkin internetsivustoilta löytyy vanhemmille osoitettu tietopaketti kannabiksesta. Nuorten kannabiksen käyttö ei enää kosketa vain päihdetyön ammattilaisia, vaan tietoisuutta kaivataan jo paljon yleisemmällä tasolla. Tässä kohtaa huomiomme keskittyi medialähteisiin, sillä yksi median tehtävistä on tiedottaminen (Tampereen kaupunki 2006). Esimerkiksi Yleisradio kertoo omassa YLE-esitteessään (2016, 10;18) tavoittavansa internetissä miljoona suomalaista, ja tehtäväkseen tarjota ”kaikille tietoa, sivistystä, oivalluksia ja elämyksiä”. Media siis jakaa ihmisille tietoa, ja tavoittaa suuren joukon suomalaisia päivittäin.

Opinnäytetyössämme tutkimme suomalaisen median uutisointeja kannabiksesta. Keräsimme kolmesta suosituista suomalaisesta uutissivustosta tekstiartikkeleita, joissa cannabis oli keskeisin aihe. Näistä uutisoinneista erottelimme ne artikkelit, jotka käsittelevät nuoria ja heidän kannabiksen käyttöönsä. Tahdoimme keskittyä siihen, mitä nuorista kannabiksen käyttäjistä kerrotaan, ja mitä aihealueita nuorten kannabiksen käyttöä käsittelevät artikkelit sisältävät. Toisena kiinnostuksen kohteena oli myös teemojen määrä. Halusimme selvittää ja tuoda esiin niitä teemoja, jotka saivat osakseen medialähteiden suurimman huomion. Näiden lähtökohtien perusteella opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta kiinnostavia nuoriin liittyviä teemoja käsitellään kannabisuutisoinneissa?
2. Mitä määrällisiä huomioita teemoista voi tehdä?

2 KANNABIS

Kannabis on nimitys erilaisille päihdevalmisteille, joita saadaan alunperin Intiasta lähtöisin olevasta Cannabis sativa –kasvista. Näiden valmisteiden vaikuttava ainesosa on THC, eli delta-9-tetrahydrokannabinoli, jolla on psykoaktiivisia vaikutuksia. Tarkempia nimityksiä kannabisvalmisteille ovat esimerkiksi kasvin kuivatuista lehdistä valmistettu marihuana tai kasvin pihkasta valmistettava hasis. (Heinälä 1998.)

2.1 Kannabiksen vaikutukset

Kannabis ei ole vaarallisesti myrkyllistä. Sen yliannostusriski on matala, eikä kenenkään tiedetä kuolleen kannabismyrkytykseen. (Heinälä 1998.) Terveystieteiden tutkimuskeskus (2014a) luettelee kannabiksen vaikutuksiksi muun muassa:

- keskushermoston toiminnan heikkenemisen
- ajan, paikan, nopeuden ja etäisyyden arvioinnin heikkenemisen
- assosiaatioiden löyhtymisen
- koordinaatio- ja reaktiokyvyn, sekä muistin heikkenemisen
- ääreisverenkierron vilkastumisen
- silmien punoituksen ja kuivumisen
- huimauksen

Lisäksi kannabispäihtymyksen muita vaikutuksia ovat esimerkiksi päihtymyksen aiheuttama sekavuustila, jolloin voi tapahtua depersonalisaatiota ja tajunnan hämärtymistä, sekä kannabiksen vaikutuksista aiheutuvat harhaluulot, aistiharhat, tai ahdistuneisuus (Heinälä 1998).

Kuten muidenkin palavien aineiden savun hengittämisestä, pitkäaikaisesta kannabiksen polttamisesta aiheutuu hengitystieoireita. Näihin lukeutuvat muun muassa keuhkoputken tulehdukset, jatkuva yskä ja keuhkolaajentumat. Lisäksi kannabiksen ja tupakan yhteiskäytön vaikutuksena on huomioitu keuhkosyövän muodostumisen kohonnut riski, joskin syy-seuraussuhdetta ei ole kyetty osoittamaan varmasti. On kuitenkin todennäköistä, että kannabiksen polttaminen lisää kurkunpään syövän, eturauhassyövän ja kohdunkaulan syövän, sekä tiettyjen kasvaimien muodostumisen riskiä. (THL 2015.)

Kannabiksen käyttö on useassa tutkimuksessa yhdistetty mielenterveysongelmiin, kuten skitsofreniaan, masennukseen ja ahdistuneisuuteen. Kannabiksen käytön aikana näitä voi esiintyä akuutteina kohtauksina, mutta esimerkiksi kannabiksen käytöstä aiheutuvaan pitkäaikaiseen skitsofreniaan sairastumisen mahdollisuutta ei ole vielä voitu tutkimuksissa varmasti osoittaa. (NIDA 2016.) Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2015) kuitenkin ilmoittaa kannabiksen runsaan käytön mielenterveydelliseksi vaikutuksiksi ahdistus- ja masennushäiriöiden kehittymiselle altistumisen, skitsofreniaan sairastumisen riskin kohoamisen, sekä pitkäaikaiskäytön aiheuttaman pitkäkestoisen tarkkaavaisuuden ja muistin heikkenemisen.

Kannabista ei pidetty vielä 1960- ja 1970-luvuilla riippuvuutta aiheuttavana päihteenä samalla tapaa, kuin alkoholia tai opioideja. Apua kannabiksen käytön lopettamiseen hakevien määrä on kuitenkin kasvanut ajan kuluessa, jonka myötä myös kannabisriippuvuus on huomioitu. (Hall 2006, 2.) Kannabiksesta aiheutuva riippuvuus onkin useimmiten psyykkistä riippuvuutta, ja päihteen vieroitusoireet ovat melko lieviä, koska kannabiksen poistuminen elimistöstä on hidasta. Yleisiä vieroitusoireita ovat rauhattomuus, pahoinvointi, lihaskivut ja unihäiriöt. (THL 2014b, 2.) Vaikka kannabisriippuvuuden riski on verrattaen pieni, (n. 10% käyttäjistä) riski kasvaa sen mukaan, mitä nuorempana kannabiksen käytön on aloittanut. Kannabisriippuvuuden on todettu myös kasvattavan muiden päihteiden käytön aloittamisen mahdollisuutta, sekä aiheuttavan ongelmia päivittäisessä elämässä, kuten koulumenestyksen laskua. (Hall 2006, 6.)

2.1.1 Sosiaaliset ongelmat

Huumausaineisiin liittyvistä sosiaalisista ongelmista huomattavan suuri osa liittyy niiden laittomuudesta. Kinnunen (2008, 30) puhuu ongelmakäyttäjiiin kohdistuvasta rikoksen ja riippuvuuden yhdistetystä syrjäyttävästä vaikutuksesta, mikä vaikeuttaa yhteiskuntaan integroitumista. Kun ongelmakäyttäjä ei enää riippuvuutensa takia koe kuuluvansa yhteiskuntaan, erilaisten normistoltaan valtavirrasta poikkeavien alakulttuurien merkitys kasvaa.

Kannabiksesta kiinni jääminen voi myös aiheuttaa nuorelle huumausainemerkinnän, sillä kannabiksen käyttö ja hallussapito on Suomessa huumausainerikos. Lisäksi kotikasvatuksen paljastumisen oikeudelliset seuraamukset ovat usein vakavat, mikä

johtaa vaikeuksiin. Kannabiksen käytöstä kiinni jääminen voidaan kokea myös stigmaattiseksi niin lähiympäristön, kuin valtakunnankin tasolla. (Perälä 2013b.)

Yksilöllisesti huumeiden käytön sosiaaliset ongelmat näyttäytyvät käyttäjälle sosiaalisen toimintakyvyn menettämisenä, ja päihdeongelman kroonistuessa myös syrjäytymisenä. Huumeiden käytön sosiaaliset ongelmat eivät kuitenkaan ole vain yksilön omia ongelmia, vaan ne voivat vaikuttaa myös häntä ympäröivään yhteisöön. Riippuvainen käyttäjä voi lähiympäristönsä kustannuksella pyrkiä saamaan ainetta. Lisäksi laittomia huumeita käsittelevissä ryhmissä tavataan myös usein muuta rikollisuutta, minkä kanssa käyttäjä joutuu tällöin yhteyksiin. (Kinnunen 2008, 28.)

Tutkija Jussi Perälä (2013b) on myös tutkinut kannabiksen sosiaalisia vaikutuksia nuorisoryhmissä. Nuoriin saattaa kohdistua ryhmän sosiaalista painostusta kannabiksen käytölle. Myös avun hakeminen mahdolliseen päihdeestä aiheutuvaan ongelmaan koetaan haastavaksi, koska käyttö on lailla kielletty, ja pelätään leimautumista.

2.2 Legaalinen asema

Euroopassa kannabista koskeva lainsäädäntö vaihtelee. Joissakin valtioissa omaan käyttöön tarkoitettu kannabiksen vähäisen määrän hallussapito tai viljely voi johtaa sakkoon tai varoitukseen, kun taas joissakin valtioissa pelkkä hallussapito voi johtaa vankeustuomioon. (EMCDDA 2012.) Suomessa kannabiksen viljelyn, maahantuonnin ja maastaviennin, hallussapidon, käytön, välittämisen, myynnin ja levittämisen rikollisuutta määrittää rikoslain 50. luku. Lain mukaan huumausainerikoksesta tuomittu saa sakon tai korkeintaan kaksi vuotta vankeutta, ja törkeästä huumausainerikoksesta tuomittu vähintään vuoden, tai enintään kymmenen vuotta vankeutta. Huumausaineen käyttörikoksesta on kuitenkin pykälässä 2 a § määritelty rangaistukseksi sakko tai enintään kuuden kuukauden vankeus. (Rikoslaki 39/1889.)

Yhdysvalloissa marihuanan viihdekäyttö on sallittu viidessä osavaltiossa, ja kolmessa osavaltiossa lakimuutoksen lainvoimaisuutta vielä odotetaan. Lääkekäyttö on sallittu yhä useammassa osavaltiossa. Kannabiksen lääkemääräyksen antamista rajoittaa

kuitenkin Yhdysvaltojen liittovaltion laki, joka estää lääkäreitä määräämästä kannabista reseptilääkkeenä. (Governing 2016.)

Suomessa lakimuutosta kannabiksen nykyistä asemaa hyväksyvämpään suuntaan ajaa muun muassa Suomen kannabisyhdistys, SKY. Yhdistys kuvailee tavoitettaan näin: ”Suomen kannabisyhdistyksen tarkoitus on vaikuttaa päihdepolitiikkaan ja lainsäädäntöön siten, että kannabiksen käyttö, hallussapito ja viljely omaan käyttöön tulevat sallituiksi täysi-ikäisille sekä luodaan sääntely kannabiksen tuotantoon ja jakeluun.” (SKY 2010.) Kannabiksen käyttöä ja hallussapitoa on pyritty dekriminisoimaan kansalaisaloitteilla useamman kerran, mutta aloitteisiin ei ole saatu kerättyä tarvittavaa määrää kannattajia. Kansalaisaloite.fi –palvelusta löytyy kolme aloitetta kannabiksen rangaistavuudesta luopumisen puolesta, ja ne ovat keränneet kannatusta vaihtelevalla suosiolla: vuonna 2013 kannattajia oli lähes 25000, vuonna 2014 vain noin 3100, ja myöhemmin vuonna 2014 noin 21000. Nämä luvut eivät vielä saavuta kuitenkaan 50000 kannattajan rajaa, jolloin aloite otetaan eduskunnassa käsiteltäväksi. Huumeet Suomessa 2020 ennakointitutkimuksen mukaan on kuitenkin noin 50% mahdollisuus sille, että kotikasvatukseen liittyvistä rangaistuksista luovutaan vuoteen 2020 mennessä (Lintonen et al. 2012, 38).

2.3 Saatavuus

Euroopan alueella 15-16-vuotiaille oppilaille tehdyn ESPAD-kyselytutkimuksen (EMCDDA 2016) mukaan Suomessa kaikkien laittomien päihteiden saatavuus koetaan melko vaikeaksi. Kannabiksen kohdalla suomalaisista oppilaista 15% vastasi, että päihteen hankkiminen on melko helppoa tai erittäin helppoa, mikä oli useampaan muuhun valtioon verrattaen melko pieni määrä. Karoliina Karjalaisen, Jenni Savosen ja Pekka Hakkaraisen (2016, 14-15) Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle tehdyn raportin mukaan huumeiden tarjonta on ollut tasaisessa nousussa 15-24 sekä 35-44-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2010 lähtien, kun taas 25-34-vuotiailla huumeiden tarjoaminen on laskenut vuoden 2010 jälkeen. Samassa raportissa mainitaan myös, että vuoden 2010 ja 2014 kyselyissä henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan tuntevien määrä ei ole huomattavasti noussut. Vuonna 2010 määrä oli 10% ja vuonna 2014 11%. (Karjalainen ym. 2016, 89.)

Kotikasvatuksen laajuutta on arvioitu kyselytutkimuksilla, ja suomalaisista 40 000-60 000 on joskus kokeillut kannabiksen kasvattamista. Aktiivisia kasvattajiaakin on tuhansia. Huomattava muutos on kuitenkin tapahtunut vuoden 2000 jälkeen, jolloin kannabiksen kotikasvatus on lähtenyt nousuun. (Hakkarainen ym. 2011, 152-153.) Kannabiksen kotikasvatuksen uskotaan yleistyvän lisää vuoteen 2020 mennessä (Lintonen et al. 2012, 25).

Euroopan tasolla kannabisruohon takavarikkojen määrä on kasvussa. Tämän oletetaan johtuvan lisääntyneestä kotikasvatetun kannabiksen määrästä. EMCDDA:n (2015, 21-22) julkaisussa Suomen ei mainita poikkeavan tästä suuntauksesta. Vaikka suurin osa kotikasvattajista käyttää oman satonsa itse, tai lähipiirinsä kanssa, osa myös myy kasvattamaansa kannabista eteenpäin. Kotikasvattajat lukeutuvatkin ryhmänä sekä käyttäjiin, että myyjiin. (Perälä 2013a, 23.) Kasvattajista keskimäärin 85% kertoo antavansa ainetta ilmaiseksi ystäville sekä tutuille (Hakkarainen ym. 2011, 164).

2.4 Käyttäjäkunta

Miehet käyttävät pääsääntöisesti enemmän kannabista kuin naiset. Yleisintä kannabiksen kokeilu vuonna 2014 oli 25-34-vuotiailla miehillä. Kokeilut ovat kuitenkin yleistyneet lähes kaikissa ikäryhmissä vuodesta 2006 vuoteen 2010. (Varjonen 2015, 29-31.)

Kannabiksen käyttö aloitetaan useimmiten noin 20-vuotiaana. Vuonna 1998 aloitusiän keskiarvo oli 19, kun taas vuonna 2014 se oli 20. Naiset aloittavat kannabiksen käytön useimmiten miehiä aikaisemmassa iässä. Vuonna 2014 naisten ensimmäiset kannabiskokeilut tapahtuivat viimeistään 24-vuotiaana, kun taas miehillä viimeistään 27-vuotiaana. (Karjalainen ym. 2016, 24.)

Vuodesta 1998 vuoteen 2010 ei ole juurikaan tapahtunut muutoksia sen suhteen, miten moni kannabiksen kokeilijoista jatkaa käyttöä. Kyselyjen mukaan noin 20% kannabiksen kertakokeilijoista oli jatkanut käyttöä 12 kuukauden aikana. Nuoremmat jatkavat useammin kannabiksen käyttöä ja varsinkin naisten keskuudessa on käytön jatkaminen selvästi yleisempää 15-24-vuotiailla, kuin 25-34-vuotiailla. Miehillä kannabiksen käyttö on hyvin voimakkaasti lisääntynyt 25-34-vuotiaiden keskuudessa viime vuosien aikana. (Hakkarainen ym. 2012, 22-23;36.) Eniten kokeilijoita tästä

ikäryhmästä vuonna 2010 oli pääkaupunkiseudulla, vaikka käyttö oli yleistynyt melkeimpä samalle tasolle myös muissa yli 100 000 asukkaan kaupungeissa. (Hakkarainen ym. 2012, 21-22.) Kannabiksen käyttö onkin keskittynyt aikaisemmin suurimmaksi osaksi pääkaupunkiseudulle, missä kannabiksen käyttäjiä tavataan yhä useimmiten. Alueelliset eroavaisuudet eivät kuitenkaan ole enää yhtä suuret. Vuodesta 1992 vuoteen 2014 suurin suhteellinen muutos on tapahtunut maaseuduilla, missä kannabiksen käyttö on tällä aikavälillä noussut nolasta prosentista kymmeneen. (Karjalainen ym. 2016, 23.)

Kannabiskokeilut olivat yleisiä 1990-luvun alussa varsinkin opiskelijoiden, naimattomien ja korkeasti koulutettujen keskuudessa. Vuonna 2010 tilanne pysyi samana mutta näiden ryhmien lisäksi samalle tasolle nousivat myös työttömien kannabiskokeilut. Kun tarkastellaan kannabiksen käyttöä viimeisten 12 kuukauden aikana, ovat naimattomat ja opiskelijat suurin ryhmä. (Hakkarainen ym. 2012, 21.)

Suomessa valtaosa kaikista huumausaineiden käyttäjistä on kokeilijoita, joiden käyttökertojen lukumäärä jää alle kymmeneen. Kokeiluiden määrään vaikuttaa yhteiskunnassa ja erityisesti juuri nuorisokulttuureissa sen vallitseva suhtautuminen huumausaineisiin. Nuorisokulttuureissa, jotka ovat levinneet kansainvälisten muotivirtausten mukana Suomeen, on ilmennyt 1990-luvulta lähtien myönteistä suhtautumista huumausaineisiin. Näin asenteet ovat myös muuttuneet jatkuvasti yhä sallivammiksi, sillä nuoriso omaksuu nopeasti kansainvälisiä tyylejä. (Salasuo 2004, 150-151.)

Kannabiskokeilut nuorten keskuudessa ovat lisääntyneet myös siksi, että sen käyttö nuorten kaveripiireissä on arkipäiväistynyt. Kun joku tuntee aina jonkun, joka käyttää kannabista, on sen saaminen ja kokeileminen helppoa. Kavereilta voidaan kuulla erilaisia kertomuksia kannabiksen miellyttävistä vaikutuksista ja näin olleen halutaan uteliaisuuttaan kokeilla, miltä päihteen alaisena oleminen tuntuu. (Salasuo 2004, 151.)

2.5 Asenteet

Kannabikseen ja sen käyttöön kohdistuvat asenteet ovat lieventyneet Suomessa jonkin verran. Samalla asenteet esimerkiksi tupakointia ja humalahakuista juomista kohtaan ovat tiukentuneet. Kannabiksen kokeiluista aiheutuvat riskit koettiin vuonna 2014

pääosin hyvin vähäisiksi, kun taas riskikäsitkset viikottaisesta alkoholista humaltumisesta vastasivat säännöllisen kannabiksen käytön riskejä. Yhden tai useamman tupakka-askin polttamista päivässä piti riskiltään korkeintaan vähäisenä vielä harvempi. Nuoret 25-34-vuotiaat pitävät kannabiksen käyttöä vielä riskittömämpänä niin kokeilujen, kuin säännöllisen käytönkin kohdalla. (Karjalainen ym. 2016, 31.)

Suomalaisista yhä useampi kokee myös huumeiden ongelmattoman kohtuukäytön olevan mahdollista. 25-34-vuotiaat miehet kokevat useimmiten, että huumeita voi käyttää kohtuullisesti ilman ongelmia, ja miehillä tämä mielipide on yleistynyt kaikissa ikäryhmissä vuodesta 2006. Naisilla tämä mielipide yleistyy myös, mutta hitaammin kuin miesten keskuudessa. Huumeiden kohtuukäytön ongelmattomuuteen naisten keskuudessa uskovat eniten 15-24-vuotiaat. (Karjalainen ym. 2016, 33.)

Kannabiksen laillista käyttöä ja hankkimista koskevat mielipiteet suomalaisten keskuudessa ovat myös lieventyneet. 25-34-vuotiailla lieventyminen on ollut suurinta, kun taas vanhemmilla ikäluokilla muutos on ollut pienempää. Näihin mielipiteisiin vaikuttaa myös kannabiksen käyttötarkoitus. Vuonna 2014 noin puolet vastanneista olisivat sallineet kannabiksen hankkimisen lääkekäyttöä varten. Kannabiksen hankkimista mihin tahansa käyttöön kannatti pienempi osa. (Karjalainen ym. 2016, 33-35.)

3 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

Ehkäisevä päihdetyö on päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi suoritettavaa toimintaa. Kohteita, joihin pyritään vaikuttamaan, ovat päihteiden saatavuus, hinta, niihin liittyvät asenteet sekä niistä saatavilla oleva informaatio. Lisäksi puututaan päihteiden käyttötapoihin ja siihen kulttuuriin, minkä koetaan lisäävän päihteiden ongelmakäyttöä. (Kylmänen 2005, 9.)

Ehkäisevän päihdetyön tavoitteina Suomessa on päihteiden kysynnän, saatavuuden, tarjonnan ja päihdehaittojen vähentäminen sekä terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen (THL 2016a). Ehkäisevää päihdetyötä määrittelee yleisesti Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015). Lisäksi nuorten päihteiden käytöstä seuraavista toimenpiteistä kerrotaan Lastensuojelulaissa. Lapsen

päihteidenkäytöstä kerrotaan laissa pääosin huostaanottoa ja sijaishuoltopaikan velvoitteita käsittelevissä pykälissä 40 §, 65 §, 66 §, 69 § ja 72 §. (Lastensuojelulaki 417/2007.)

3.1 Ehkäisevän päihdetyön tasot

Ehkäisevä päihdetyö voidaan jakaa kolmeen tasoon: primaaritasoon, sekundaaritasoon ja tertiääriehkäisyyn tasoon. Primaaritasolla tarkoitetaan tilanteeseen puuttumista, kun huoli nousee, ennen kuin ongelma on vielä muodostunut. Eri kasvatustyötä suorittavien osapuolien, kuten kotien, oppilaitosten ja nuorisotyöntekijöiden vaikutus tällä tasolla on keskeisessä osassa. Myös totuudenmukaisen informaation jakaminen nuorille on primaaritasolla tärkeää. (Kylmänen 2005, 10.)

Sekundaaritasolla tarkoitetaan riskiryhmäehkäisyä. Tällöin puhutaan ryhmään tai yksilöön kohdistuvaa toimintaa, kun johonkin ongelmaan on tarve puuttua varhaisessa vaiheessa. Nuorista puhuttaessa esimerkkinä voi käyttää nuoren huumausainekokeilua. (Kylmänen 2005, 10.)

Tertiääriehkäisyyn tasolla puhutaan päihteiden ongelmakäyttäjiiin kohdistuvista, päihdeongelman uusiutumista ehkäisevistä menetelmistä. Toimintamenetelmät sisältävät useimmiten päihdeongelman, tai siitä aiheutuneen sairauden hoitoa ja kuntoutusta. (Kylmänen 2005, 10.)

3.2 Nuorten ehkäisevä päihdetyö

Yleisimpiä nuorta päihteiden käytöltä suojaavia tekijöitä ovat:

- luottamukselliset sosiaaliset suhteet lähiympäristöön
- vaikutusmahdollisuudet omaan elämään ja tulevaisuuteen
- hyvä itsetunto ja itsetuntemus
- totuuteen perustuva päihdetieto
- lähiympäristön vastuullinen suhtautuminen päihteisiin ja niiden käyttöön
- kriittinen päihteidenkäyttökulttuuri
- päihteiden saatavuuden kontrollointi

Riskitekijöitä ovat muun muassa sosiaalinen epäluottamus, heikko itsetunto, päihdemyönteisyys sosiaalisissa ympäristöissä, omasta ikäryhmästä syrjäytyminen,

elämän kriisiytyminen, päihteiden kontrollin vähyys, humalahakuisuus, yksinäisyys sekä riskikäyttäytyminen. (Preventiimi 2009, 13-14.)

Mannerheimin lastensuojeluliitto (2012, 1-2) on julkaissut omat suosituksensa nuorten päihteiden käytön ehkäisylle, jotka on työstetty yhteistyössä A-klinikkasäätiön ja Terveys ry:n kanssa. Näissä suosituksissa käsitellään muun muassa vanhempien rooli oman lapsensa päihdekasvatuksessa. Vanhemman tulee osoittaa esimerkkiä päihteisiin suhtautumisessa ja ottaa päihdeasiat keskustelun aiheeksi jo silloin, kun ne eivät vielä kosketa lapsen elämää. Lisäksi lapselle ei tule myöskään tarjota tai ostaa päihteitä, sillä sitä voidaan pitää lupana päihteiden käyttämiseen.

Myös humanistinen ammattikorkeakoulu on julkaissut teoksen, missä esitellään kokonaiskuva nuorisoalan ehkäisevästä päihdetyöstä. Sen toimintamuodot koostuvat kolmesta osa-alueesta: sosiaalisesta vahvistamisesta, yleisestä ehkäisystä ja riskiehkäisystä. Sosiaalisella vahvistamisella suoritetaan yleisellä tasolla nuorisotyössä vahvistamalla nuorta tekemään oikeita valintoja. Yleiseen ehkäisyyn kuuluu esimerkiksi päihdetiedon jakaminen ja asennekasvatus, joiden avulla pyritään varmistamaan nuoren turvallinen suhtautuminen päihteisiin ja niiden käyttöön. Riskiehkäisy on yksilökohtaisempaa lisätukea riskiryhmään kuuluvalla nuorella. Onnistunut ehkäisevä päihdetyö vaatii myös oikean toimintamuodon valitsemista oikealle kohderyhmälle. (Normann ym. 2015, 8-10.)

Päihdetyössä käytetään termiä ”riskiehkäisy”, joka tarkoittaa päihteiden käytön riskitekijöiden tai niiden vaikutusten vähentämistä. Riskiehkäisyn tavoitteina on päihteiden käytön tunnistaminen ja puheeksi otto, sekä tuki- tai hoitomenetelmiin ohjaaminen (THL 2014c). Yksi näistä riskitekijöistä on sosiaalisesta ympäristöstä johtuva paine (Preventiimi 2009, 15). Lisäksi nuorten päihteiden käytöllä on myös omaehtoinen sosiaalinen yhteisöllisyyden aspekti. Esimerkiksi alkoholia juodaan yhteisöllisyyden tunteen takia, vaikka alkoholin terveydelliset riskit tunnistettaisiinkin. (Maunu 2012, 147-149.) Tutkija Jussi Perälä (2013b) kertoo saman toteutuvan myös kannabiksen käytössä. Kannabiksen käyttö voi olla samalla tapaa yhteisöllistä, kuin muidenkin päihteiden käyttö.

Terveystieteiden edistämisen suunnittelija Marjatta Pirskanen (2011, 4) toteaa, että nuorten päihteisiin liittyvät asenteet, taidot sekä tiedot omaksutaan lähiympäristöstä, perheeltä

sekä sosiaalisista yhteisöistä. Sosiaalinen ympäristö voi myös helpottaa päihteiden haltuun saamista. Kun joku tuntee aina jonkun, joka käyttää kannabista, on sen saaminen ja kokeileminen helppoa. (Salasuo 2004, 151.) Toisaalta, kaveripiiri, jossa ei huumeita käytetä, voi myös toimia suojaavana tekijänä ongelmakäyttäjäksi ajautumisessa (Mikkola & Seppälä 2004, 50).

Ehkäisevässä päihdetyössä päihteiden saatavuuden kontrollointiin on kehitetty Pakka-toimintamalli. Toimintamallin tarkoitus on tarttua tilanteisiin, missä alaikäisillä on mahdollisuus alkoholin tai tupakan käyttämiseen tai uhkapelaamiseen. Pakka-toimintamalli toimii paikallisella tasolla, ja siihen sitoutuvat toimijat tehostavat omaa päihteisiin liittyvää valvontaansa, tekevät yhteistyötä päihdehaittojen ehkäisemiseksi sekä ylläpitävät päihteisiin liittyvää keskustelua. (THL 2016b.)

Yleensä itse huumeen käyttö on vain yksi osa ongelmavyöhyttä, jota ongelmakäyttäjä kantaa harteillaan. Kroonisiin käyttäjiin lukeutuvista nuorista riippuvaisuuden kehittymisen riski on suurin niillä henkilöillä, joilla on jo muita ongelmia, kuten sopeutumisongelmia tai psyykkisiä ongelmia. Tässä ryhmässä huumeen käyttö on alkanut jo hyvin nuorena ja ryhmän keskimääräinen ikä on alhainen. (Yleisradio 2008.)

Erilaiset päihteiden käyttöön liittyvät valinnat ovat myös sidoksissa nuoren voimavaroihin, elämäntilanteeseen sekä muihin erinäisiin taustatekijöihin. Pirskanen (2011, 4) erittelee voimavarat sisäisiin sekä ulkoisiin. Nuoren sisäisiin voimavaroihin kuuluvat sosiaaliset taidot, itsetunto sekä tieto, kun taas ulkoisiin voimavaroihin liittyvät muun muassa ystävien ja vanhempien tarjoama tuki sekä harrastusmahdollisuudet.

Suomalaisiin kaksosiin keskittyneen tutkimuksen perusteella kannabiksen käytön aloittamiselle altistavia tekijöitä ovat muun muassa: aikainen tupakanpolton aloittaminen, humalahakuinen juominen, yli viiden ystävän tupakointi, kannabista tai muita huumeita käyttävän henkilön tunteminen, isän viikoittainen humalahakuinen juominen, sekä sukupuoli. (Dick ym. 2008, 8.)

Perhetekijöiden vaikutusta kannabiksen käytön aloittamiselle on tutkittu myös Kanadassa. Perheen jäsenten väliset ongelmat, sekä huonot perhesuhteet nähtiin

merkittäviksi vaikuttajiksi kannabiksen käytön kannalta. Perheissä, joissa niiden jäsenten välit olivat ongelmalliset, nuorella oli 79% suurempi todennäköisyys aloittaa kannabiksen käytöt, kuin ehjissä perheissä. Nuoren huonot perhesuhteet vaikuttivat myös positiivisesti kannabiksen käytön aloittamiseen, mutta erityisesti ne vaikuttavat nuoren satunnaisen kannabiksen käytön muuttumiseen ongelmakäytöksi. (Butters 2002, 649-650.)

Myös Ranskassa on tutkittu vanhempien ja kasvatustapojen vaikutuksia perheiden lapsien päihteidenkäyttöön. Vanhempien lapsiinsa kohdistama koettu kontrolli toimi ehkäisevänä tekijänä päihteiden, kuten alkoholin, tupakan ja kannabiksen, käytölle. Sama vaikutus oli vanhempien henkisellä tuella, joskin vähemmässä määrin, kuin kontrollilla. Poikkeuksena huomioitiin kuitenkin ne nuoret, joihin ei kohdistunut ollenkaan kontrollia. Heidän päihteiden käyttö oli vähäisempää kuin niiden, joihin kohdistui vain vähän kontrollia. Tällöin nuoret olivat kuitenkin moniongelmaisia, ja heillä tavattiin myös kohonnutta itsemurhan riskiä ja muita sosiaalisia ongelmia. (Chau ym. 2007, 75-79.)

4 TUTKIMUS

4.1 Tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tavoite on kuvata Suomen mediajulkaisijoiden uutisointeja nuorten kannabiksen käytöstä. Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Mitä ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta kiinnostavia nuoriin liittyviä teemoja käsitellään kannabisuutisoinneissa?
2. Mitä määrällisiä huomioita teemoista voi tehdä?

Vastaamalla näihin tutkimuskysymyksiin pyrimme muodostamaan kuvauksen siitä, mitä tietoa Suomen media välittää kuluttajilleen nuorten kannabiksen käytöstä, ja mitkä aihealueet liittyen nuorten kannabiksen käyttöön esiintyvät uutisissa useimmiten.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Laadullinen tutkimus käsitteenä sisältää paljon erilaisia tutkimuskäytäntöjä, mutta niissä kaikissa keskeistä on aineistonäkökulma (Tilastokeskus 2006).

Aineistolähtöisessä tutkimuksessa pääpaino asetetaan aineistolle, ja myös tutkimuksen teoria kootaan aineiston mukaan. Teemoittelu suoritetaan useimmiten aineistolähtöisesti etsimällä aineistosta niitä yhdistäviä tekijöitä. Teemoittelun tulokset voidaan myös kvantifioida, minkä avulla voidaan tarkastella aineiston keskeisiä aihealueita, joista teemat muodostetaan. Tyypittelyssä teemoittelu on suoritettu vielä laajemmin. Tyypittelemällä pyritään tiivistämään aineistoa niin, että eri tyyppilajeille omat tyyppikuvauksensa, jotka ovat tiivistelmiä aineiston keskeisimmistä asioista. Tyypit ovat siis teemoista koostuvia kokonaisuuksia. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Opinnäytetyömme on laadullinen tutkimus. Se on analysoitu aineistolähtöisesti teemoittelemalla, joskin analyysissä on myös tyypittelyn elementtejä. Teemat koostuvat useammista alakategorioista, ja esittelemme teemojen sisältöä kuvaillen, kuin tyypiteltyä aineistoa. Tulokset on myös kvantifioitu, jotta voidaan vastata opinnäytetyömme 2. tutkimuskysymykseen. Opinnäytetyömme teoreettinen viitekehys muodostui työn aineistoa tutkiessa, mikä on aineistolähtöiselle tutkimukselle ominaista (Heinlahti 2010). Työmme teoreettinen viitekehys on ehkäisevä päihdetyö, jonka näkökulmia toimme esiin pohdinta –osiossa.

Aloitimme opinnäytetyömme työstämisen tutustumalla aineistoon, jotta saimme käsityksen sen sisällöstä. Tämän jälkeen loimme työmme tutkimuskysymykset, jotka tarkentuivat työn edetessä. Tutkimuskysymysten muuttuminen on luonnollinen osa tutkimusprosessia. Se tapahtuu usein tutkimusaineistoon perehtyessä. (Tampereen yliopisto 2012.)

4.3 Aineisto

Laadullisen aineiston yleisimmät aineiston keräämisen menetelmät ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisten dokumenttien sisältämän tiedon tutkiminen. Dokumentit voidaan jakaa kahteen kategoriaan: yksityisiin ja joukkotiedotusten tuotteisiin. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 71;84.) Tämän tutkimuksen aineisto lukeutuu joukkotiedotuksen dokumentteihin.

Aineisto koostuu internetissä vuonna 2014 julkaistuihin uutisartikkeleihin, jotka on kerätty kolmelta suomalaiselta uutissivustolta: Yleisradion, Helsingin Sanomien ja

Iltalehden sivustoilta. Nämä aineistolähteet valittiin, koska ne ovat olleet viiden luetuimman suomalaisen uutissivuston listalla siitä asti, kun Yleisradion kävijämittauksia on tehty (Kantar TNS 2015). Valinnoillamme pyrimme myös lisäämään monipuolisuutta, koska aineistolähteet ovat eri kustantajien omistamia. Lisäksi sivustojen hakukoneistot olivat mielestämme helppokäyttöisimmät.

Aineisto on haettu sivustojen omien, sekä ulkoisten, hakukoneiden avulla hakusanoilla ”kannabis” sekä ”kannab*”. Tämän jälkeen artikkelit luettiin, ja niistä valikoitiin aineistoon nuoria käsittelevät uutisoinnit. Nuorilla tässä opinnäytetyössä tarkoitamme Nuorisolain 1. luvun 2. §:n määritelmää nuoresta, eli alle 29-vuotiaita (Nuorisolaki 72/2006). Nuoruuden määrittely oli joidenkin artikkeleiden kohdalla haastavaa. Jos tekstissä käytettiin sanaa ”nuori” tai ”lapsi”, tai mainittiin selvästi ikä, oli uutisoinnin sisällyttäminen aineistoon varma. Joskus saatettiin kuitenkin mainita jokin nuoruuteen viittaava ajankohta, kuten varusmiespalvelus. Tuolloin artikkelin sisällyttäminen ei ollut itsestäänselvyys. Päädyimme lisäämään aineistoon myös nämä artikkelit, koska niiden määrä oli vähäinen, emmekä kokeneet niiden vaikuttavan tuloksiin, eli teemojen kuvauksiin ja määriin, olennaisesti.

Valikoiduista artikkeleista poimimme ne maininnat, jotka käsitelivät nuoria. Artikkeleissa esitetyt muut tiedot jätimme pois aineistosta. Kerätyt maininnat kokosimme Word-ohjelmaan, missä jaottelimme ne sisällön perusteella useampaan kategoriaan, joita yhdistelemällä muodostimme pääteemamme. Maininnat myös kvantifioitiin. Kvantifioinnilla pyritään vähentämään aineiston analyysin epämääräisyyttä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

5 TULOKSET

Tutkimuksessa aikaa vievin osuus oli artikkelien teemoittelu. Joissain artikkeleista mainittiin nuori henkilö esimerkiksi vain huumerikoksen tekijänä, kun taas toisissa saatettiin keskittyä syvemmin nuorten huumeidenkäytön ehkäisymenetelmiin. Alussa kategorisointimme oli spesifimpää, ja kategorioita oli useampia, mutta lopulta muodostimme niistä suurempia, toisiinsa liittyviä asiakokonaisuuksia. Nämä asiakokonaisuudet ovat pääteemojamme, jotka muodostuvat tarkemmista alateemoista, ja joiden pohjalta aineistolähtöinen teoriamme on koottu. Artikkeleista muodostetut pääteemat ovat:

1. Kannabiksen ja sen käytön vaikutukset
2. Cannabis nuorten keskuudessa
3. Ehkäisevä työ

5.1 Kannabiksen ja sen käytön vaikutukset

Kannabiksen ja sen käytön vaikutukset -pääteema koostuu seuraavista alateemoista: vaikutukset kehoon ja mieleen, sosiaaliset vaikutukset, ja vaikutusten vertailu muihin päihteisiin. Tämän pääteeman artikkelit käsittelevät kannabiksen ja sen käytön aiheuttamia vaikutuksia yksilöllisellä, sekä joskus valtakunnallisellakin tasolla. Lisäksi kokosimme myös tähän pääteemaan uutisoinneissa esiintyneitä kommentteja, joissa kannabiksen terveysvaikutuksia vertailtiin muiden päihteiden haitallisuuteen.

Kehon ja mielen vaikutuksista kerrottaessa suurin osa uutisoinneista kertoi kannabiksen käytön negatiivisista terveysvaikutuksista nuoriin. Näiden artikkelien sisältö vaihteli aina tutkimustiedon siteeraamisesta omakohtaisiin tai nuorten vanhempien kokemuksiin. Useimmiten uutisissa toistuvat maininnat kannabiksen yhteydestä skitsofrenian laukeamiseen, sekä aineen aivotoimintaa häiritsevät haittavaikutukset. Jos kannabiksen vaikutuksia esiteltiin positiivisessa valossa, sen teki aina haastateltu kannabiksen käyttäjä, ja tuolloin kerrotaan kannabiksen rentouttavasta vaikutuksesta. Tämän alakategorian artikkeleista vain kahdessa kannabiksen käytön vaikutuksia kuvailtiin vain positiivisiksi. Kaikissa muissa vastapainoksi asetettiin aina nuoria koskettavat haittavaikutukset.

”Kannabiksen kohtelu pitäisi puheenjohtajan mukaan erottaa muista huumeista, jotka ovat vaarallisia. Larmelan mielestä hamppu rentouttaa ihmistä, palauttaa arjen stressistä ja nostattaa mieleen mukavia ajatuksia.

Larmela myöntää, että nuoren ihmisen kannabiksen käyttö saattaa haitata aivojen kehitystä ja huonontaa koulumenestystä, mutta korostaa, ettei kannabiksen laillistaminen tarkoittaisikaan sen laillistamista alaikäisille.” (Iltalehti 4.3.2014)

Näissä uutisoinneissa kerrotaan myös kannabisriippuvuudesta. Riippuvuudesta kerrottaessa informaatio jää kuitenkin usein vain yhteen mainintaan siitä, että myös cannabis voi aiheuttaa riippuvuutta. Ainoa aiheeseen paneutuva uutisointi kertoo

kannabista käyttäneen nuoren äidin kokemuksista siitä, minkälaista hänen kannabisriippuvaisen lapsensa toiminta oli.

*"Näin, millaiseksi vakituinen käyttäjä menee. Hän vain nyökytteli lempeää hymy huulillaan, kun tehtiin lähtöä. Sieltä ei tullut 'v***u s**tana en varmaan lähe', vaan lammasmainen 'jooo, mennään'. Se oli kammottavaa. Jere aina väitti, ettei hän ole koukussa eikä kannabiksesta tule vieroitusoireita. Mutta tuleehan niitä." (Helsingin Sanomat 30.1.2014)*

Erikoinen huomio kannabiksen terveysvaikutuksista kerrottaessa oli myös kahdessa uutislähteessä julkaistu uutisointi kannabiksen mahdollisista haittavaikutuksista nuorten sydämen ja verenkierron toimintaan. Molemmissa uutisoinneissa kerrottiin ranskalaistutkimuksesta, jossa oli havaittu yhteys kannabiksen käytön ja sydänoireiden välillä. Artikkeleissa oli kuitenkin maininta siitä, että liian pienen otannan vuoksi tulokset eivät ole täysin luotettavia.

Toisen kokonaisuuden kannabiksen ja sen käytön vaikutuksista kertovien uutisointien yhteydessä muodosti alakategoria kannabiksen sosiaaliset vaikutukset. Kannabiksen käytön, ja varsinkin siitä kiinni jäämisen kerrotaan syrjäyttävän nuoria ja estävän pääsyn moneen ammattiin tai koulutukseen, ja aiheuttaen täten syrjäytymistä. Artikkelit jakautuvat mainintoihin kannabisriippuvaisista henkilöistä sekä kannabista kokeilevista nuorista. Puhuttaessa riippuvaisuudesta, mainitaan asiayhteyksissä myös riippuvaisuuden aiheuttamat haitat lähiympäristölle, kuten näpistyksen ja vanhemmille aiheutuva pelko huoltajuuden menettämisestä. Kokeilijoista kerrottaessa painotetaan enemmän käyttäjään kohdistuvaa, rikosrangaistuksen aiheuttamaa syrjäytymishaittaa. Suurimmassa osassa artikkeleista huumausainemerkinnän aiheuttamaa syrjäytymistä pidetäänkin kohtuuttomana. Erityistä huomiota YLE:n kahdessa artikkelissa sai Yhdysvaltojen huumausainelainsäädännön erityisesti nuoriin mustiin miehiin kohdistuva syrjäyttävä vaikutus.

"Obama kritisoi lehdelle antamassaan haastattelussa, että köyhät vähemmistöihin kuuluvat nuoret saavat marihuanan käytöstä useammin vankilatuomion kuin rikkaammat ikätoverinsa" (YLE 20.1.2014)

Lisäksi kahdessa artikkelissa mainittiin kannabiksen vaikutus nuorten ryhmissä. Toisessa uutisoinnissa mainittiin, että kannabista omistamalla saavuttaa itselleen statusta, eli kannabis voi myös tietyllä tapaa kasvattaa sosiaalista pääomaa. Toinen uutisista keskittyi taas ystäväpiiristä aiheutuvaan sosiaaliseen painostukseen, joka voi saattaa nuoren kokeilemaan kannabista.

Uteliaisuuden lisäksi kannabiskokeiluun johdattajana voi olla sosiaalinen paine. Nuori haluaa kuulua tiettyyn porukkaan ja olla hyväksyty. Pelätään nössöksi leimautumista, haetaan itsevarmuutta ja rohkeutta. (YLE 23.4.2014)

Artikkeleissa verrataan myös kannabiksen vaikutuksia muiden päihteiden vaikutuksiin. Useimmiten vertailukohtina esiintyvät alkoholi ja tupakka, vain kahdessa kerrottiin suonensisäisistä huumeista tai muista huumausaineista. Yleisesti näissä uutisoinneissa kannabista kuvattiin yhtenä päihteenä muiden joukossa, jonka päihtymishetken vaikutukset ovat muita päihteitä lievemmät, mutta jonka vaikutuksista ei vielä tiedetä tarpeeksi. Tämän takia osassa artikkeleja vaikutusten vertailu nähtiinkin negatiivisena asiana, joka vie huomion pois kannabiksen oikeista haittavaikutuksista, ja aiheuttaa vääriä yleistyksiä.

Kannabista itse käyttävät, tai heidän kommenttejaan kertovat henkilöt, kuvaavat artikkeleissa alkoholia vaarallisena ja aggressiivisuutta aiheuttavana päihteenä, kun taas kannabis on vaaraton, rentouttava ja krapulaa aiheuttamaton päihde. Asiantuntijoiden kommentteissa kerrotaan kuitenkin kannabista koskevan tutkimustiedon vähäisyydestä, ja varoitellaan siitä, että vaikutusten vertailu ei ole tämän takia järkevää.

- Usein kuultu argumentti kannabiksen laillistamisen puolestapuhujilla on, että kannabis ei ole yhtä vaarallista kuin esimerkiksi alkoholi. Päihteiden vaarallisuuden vertailussa on se ongelma, että alkoholin ja tupakan säännöllisiä käyttäjiä meillä on ollut jo pitkään ja aiheesta on paljon tutkimustietoa, mutta kannabiksen ei. Enkä edes haluaisikaan, että olisi. (YLE 13.3.2014)

Muutamissa artikkeleissa kerrotaan myös tupakan vaikutuksista. Näissä maininnat vastaavat melko pitkälti alkoholista puhuttua. Tupakkaa pidetään addiktiota aiheuttavana päihteenä, kun taas kannabis on siihen verrattaen vähemmän riippuvuutta

aiheuttava. Kannabiksen polttamista verrataan terveysvaikutuksiltaan kuitenkin tupakan polttamiseen, ja niiden kerrotaan aiheuttavan samoja hengitystiehaittoja.

5.2 Kannabis nuorten keskuudessa

Kannabis nuorten keskuudessa -pääteema koostuu alakategorioista ”kannabiksen yleisyys”, ”käyttäjäkunnat”, sekä ”asenteet ja mielipiteet”. Tämän teeman artikkelit kuvaavat kannabiksen saatavuutta ja käytön yleisyyttä, nuorten asennoitumista kannabikseen päihteenä, sekä kannabista käyttävien nuorten jakaumaa esimerkiksi iän tai sukupuolen mukaan. Kannabis on näissä uutisoinneissa eritoten nuorten päihde, johon kohdistuvat asenteet ovat muuttumassa yhä sallivampaan suuntaan, ja jonka käyttäjiä ei voi enää kootusti määritellä yksinomaan heidän iän, sukupuolen, tai asuinpaikan perusteella.

Yleisyydestä kerrottaessa keskitytään usein kannabiksen tarjontaan, ja nuorten käyttökokeiluiden kasvuun. Hyvin monessa uutisessa käsitellään kannabiksen kotikasvatusta, ja päihteen saatavuuden helppoutta. Nuoria kuvaillaan kannabiksen omakohtaisina asiantuntijoina, joille kannabis on nykypäivänä ”normijuttu”. Päihdettä on saatavilla paljon, ja sitä kasvatetaan nuorten toimesta kotona. Tarjontaa pidetään jopa niin laajana, että se huolestuttaa julkisilla paikoilla ja kouluissa.

Kannabista on myös helposti saatavilla, eikä vain suurissa kaupungeissa. On kannabiksen kotikasvattajia, ja ainetta liikkuu ihan kaveriporukoissa, jopa kouluissakin, tietokirjailija Mia Heiskanen kertoo. (YLE 23.4.2014)

Käyttäjäkunnat –alakategorian sisällössä esiintyy useita mainintoja hyvin nuorista kannabiksen käyttäjistä. Uutisoinnit kertovat jo alakouluikäisten kannabiskokeiluista, ja suurimmassa osassa tämän alakategorian artikkeleista on maininta alle 20-vuotiaista kannabiksen käyttäjistä. Uutisissa ilmoitettujen tilastotietojen mukaan tyypillisin käyttäjä on 25-34-vuotias mies, mutta maininnat tästä ryhmästä on vain viidessä artikkelissa. Kannabista eivät siis enää käytä vain tähän ryhmään sopivat henkilöt, vaan kokeilijoita löytyy lähes kaikista ikäluokista ja sukupuolista.

Asenteet ja mielipiteet –alakategoria sisältää mainintoja nuorten yhä sallivammasta asenteesta kannabiksen käyttöä kohtaan, sekä siitä, kuinka nuoret pitävät kannabista

riskittömänä päihteenä. Jokainen tämän kategorian artikkeleista kuvaa nuoria kannabismyönteisenä ryhmänä. Nuoret vähättelevät kannabiksen terveysvaikutuksia, ja pitävät päihdettä haitattomana vaihtoehtona alkoholille. Tätä pidetään väärin tietoihin perustuvana ajatteluna, mikä on lähtöisin nuorten itsensä valikoivasta tiedonhankkimisesta, sekä myös vanhempien tietämättömyydestä. Käsitystä kannabiksen vaarattomuudesta aiheuttavat artikkelien mukaan yleisen keskustelun kannabismyönteisyys, Yhdysvaltojen Coloradossa tapahtunut kannabiksen laillistaminen, sekä myös lääkekannabiksen myynti ja siitä aiheutuva käsitys kannabiksesta lääkkeenä.

– Nuoret puhuvat, kuinka on Coloradon-mallia, siellähän kannabis on laillistettu, ja kuinka Obama on sitä mieltä. He ovat hyvin kartalla asioista ja tietävät, miten kannabista käytetään myös lääkkeenä, Nikkanen sanoo. (YLE 4.11.2014)

5.3 Ehkäisevä työ

Ehkäisevä työ –pääteema koostuu alakategorioista ”päihdehuolto”, ”vanhemmat”, sekä ”toimintatavat”. Tämän teeman artikkeleita yhdistää se, että ne käsittelevät nuorten kannabiksen käyttöä asiana, johon pitää vaikuttaa.

Päihdehuolto –alakategorian artikkeleissa kerrotaan menetelmistä, joilla nuorten kannabiksen käyttöä pyritään ehkäisemään eri palvelujen keinoin. Yleinen mielipide on, että nuoren kannabiksen käyttöön tulisi puuttua päihdehuollon palvelujen avulla. Hoitoonohjausta pidetään parempana ratkaisuna, kuin rikosoikeudellisia toimenpiteitä.

Sisäministeri Päivi Räsänen (kd) mielestä Suomessa on menty oikean suuntaan siinä, että poliisi ohjaa kannabiksesta kiinni jääneitä entistä enemmän hoitoon.

"Varsinkin alaikäisille tarvitaan lisää hoitoonohjausta", Räsänen sanoi. (Helsingin Sanomat 4.3.2014)

Yhdessä artikkeleista kerrotaan kannabista käyttävän tytön äidin käyttäneen tyttärtään erilaisissa hoitopalveluissa ilman tulosta. Tämä onkin ainoa artikkeli, joka käsittelee näiden toimenpiteiden tuloksellisuutta. Muissa päihdehuolto –alakategorian

artikkeleissa kerrotaan vain yleisesti eri palveluista, joista apua voi saada, mutta ne eivät sisällä mainintoja palvelujen toimivuudesta.

- Kokeilimme keskusteluja, terapiaa, seuloja, lääkitystä - välillä yritin olla kova ja välillä ymmärtäväinen, mutta tunsin itseni täysin kädettömäksi, äiti kuvailee. (Iltalehti 4.3.2014)

Alakategoria ”vanhemmat” koostuu uutisoinneista liittyen vanhempien vaikutukseen ja rooliin päihdekasvatuksessa. Uutisissa virkamiehet, kuten poliisit ja tutkijat, kohdistavat neuvonsa kannabista käyttävän nuoren vanhemmille. Vanhemman ja nuoren keskusteluyhteyttä painotetaan, ja kannabiksen käytön epäilyn noustessa kehoitetaan asiasta keskustelemaan perheen kesken avoimesti. Vanhemmat saavat osakseen myös kritiikkiä tietämättömyydestä oman lapsensa asioista. Lisäksi oman nuoren kannabiksen käytön hyväksymistä pidetään käsittämättömänä toimintana, ja vanhempien pitäisi oma-aloitteisemmin hankkia kattavaa kannabistietoa.

Toimintatavat –alacategoria sisältää artikkeleita, joissa kerrotaan erilaisista käytännön toimenpiteistä ja käytännöistä nuorten kannabiksen käytön ehkäisyksi. Poliisin toiminnasta, kuten kotikäynneistä, puhutteluista, ja tehostetusta valvonnasta kertovat uutiset ovat yleisiä. Toisaalta uutisoinneissa mainitaan myös poliisin toiminnan riittämättömyys kannabiksen käytön kontrolloinnissa, ja toimenpiteitä vaaditaan yleisemmällä tasolla. Toinen usein artikkeleissa esiintyvä taho on koulut, joiden kerrotaan lisäävän kannabistiedottamista niin oppilaille, kuin henkilökunnallekin.

- Lukiossa on hyvin pärjääviä tyttöjä, jotka ovat kertoneet käyttäneensä kannabista rentoutumismielessä, lukion rehtori Matti Saarivuori kertoo.

Saarivuori sanoo olevansa kehityksestä hyvin huolissaan. Koulussa aiotaan kevään aikana pitää asiasta tietoiskuja henkilökunnalle, opettajille ja koululaisille. (YLE 3.2.2014)

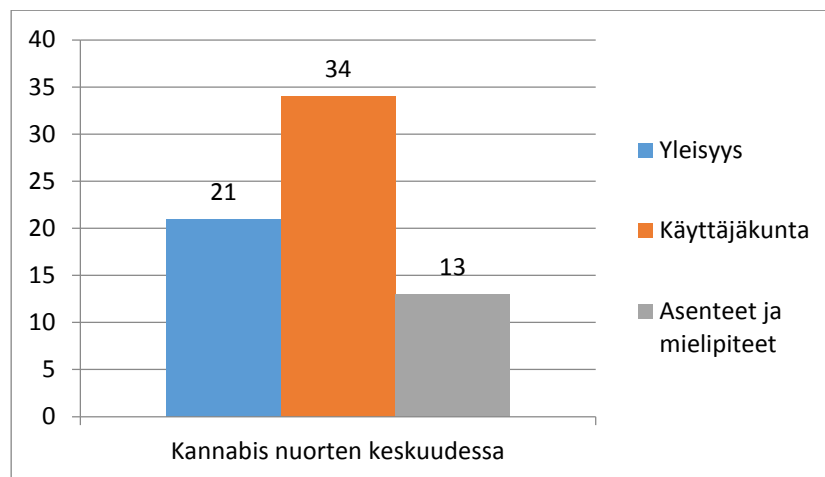
Huomiota kiinnitetään myös yleiseen kannabiskeskusteluun. Kahdessa artikkelissa mainitaan, että kannabiksen käytön määrään vaikuttaa myös se tapa, millä kannabiksesta puhutaan. Kannabiksen vaikutusten vertaamista muiden päihteiden vaikutuksiin pitäisi välttää julkisessa keskustelussa.

Jos haluamme ehkäistä lasten ja nuorten päihteiden väärinkäyttöä ja edistää terveitä elämäntapoja, julkisessa keskustelussa tulisi välttää erilaisten päihteiden vertailua ja kannabiksen glorifiointia. (Helsingin Sanomat 10.3.2014)

Kannabiksen käytön yleistymisen on siis artikkelien mukaan kiinni monesta tekijästä. Ehkäisevä työ on liian vaativaa vain yhdelle taholle, joten sitä pitäisi suorittaa valtakunnallisesti kaikkien toimesta.

5.4 Määrälliset huomiot

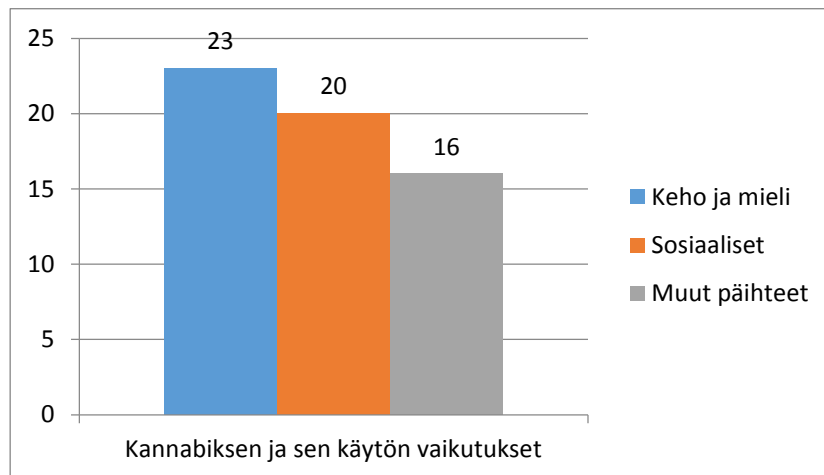
Kannabis nuorten keskuudessa –pääteema sisälsi eniten uutisointeja verrattuna muihin teemoihin. Tämän pääteeman alakategorioista eniten mainintoja löytyi käyttäjäkunnat –alacategoriasta. Tämä selittyy osittain sillä, että monet uutisoinneista kertoivat tietynikäisistä nuorista kannabiksen käyttäjistä. Koska olimme rajanneet aineiston vain nuoria käsitteleviin uutisiin, ja käytimme rajauksessa ikää perusteena, näitä mainintoja tulee olemaan luonnostaan paljon. Kuvassa 1 esitellään tämän pääteeman alakategorioiden määrien jakauma.

KUVA 1. Kannabis nuorten keskuudessa

Käyttäjäkunnat –alacategorian artikkeleista 28 sisälsi jonkinlaisen maininnan iästä. Näiden sisältö ei kuitenkaan ollut yhteneväinen esitellyiltä ikäluokiltaan, vaan iät vaihtelivat suuresti. Erityistä huomiota herättivät artikkelit joissa kerrottiin alaikäisistä kannabiksen käyttäjistä. Artikkeleja, joissa mainittiin alle 18 vuoden ikä oli aineistossa yhteensä 21, kun taas vanhemmat ikäluokat mainittiin vain 7 kertaa.

Toiseksi suurin pääteema oli kannabis ja sen käytön vaikutukset. Tämän teeman artikkeleissa alakategorioiden määrät olivat melko tasaiset. Kannabiksen käytön terveydellisistä vaikutuksista käsitteleviä artikkeleja oli eniten, sosiaalisista vaikutuksista kertovia muutama vähemmän, ja päihteiden vaikutuksia vertailevia mainintoja oli vähiten. Kuvassa 2 on esitetty artikkelien määrät ja jakauma.

KUVA 2. Kannabiksen ja sen käytön vaikutukset

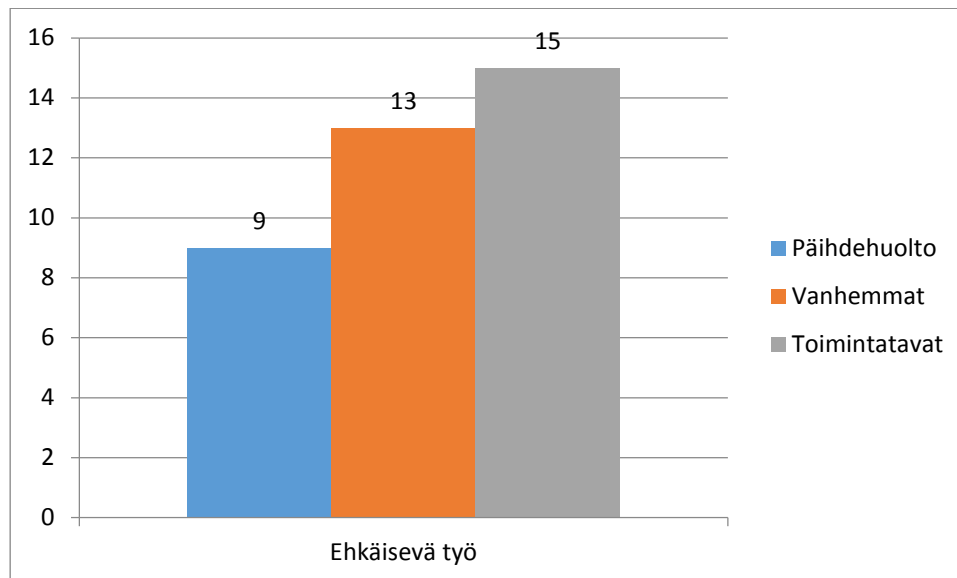
Terveysvaikutuksista kerrottaessa maininnat kannabisiippuvuudesta esiintyvät artikkeleista kuudessa. Sama määrä mainintoja on liittyen kannabiksen ja skitsofrenian tai psykoosin kytköksestä toisiinsa.

Sosiaalisista ongelmista kerrottaessa syrjäytyminen mainittiin 13:ssa artikkelissa. Kannabista koskevan lainsäädännön, ja kiinnijäämisen rangaistus oli tässä alakategoriassa suurin syy syrjäytymiselle. Vain kahdessa näistä artikkeleista kerrottiin päihderiippuvuudesta aiheutuvasta syrjäytymisestä.

Alkoholi oli useimmiten käytetty vertailukohde, kun vertailtiin kannabiksen ja muiden päihteiden vaikutuksia. Artikkeleista 11:ssä mainittiin alkoholi, ja sen vaikutukset. Tupakka puolestaan esiintyi vain neljässä artikkelissa, ja näistäkin kahdessa mainittiin myös alkoholi. Ainoastaan tupakan ja kannabiksen vaikutuksia vertaavia artikkeleja oli siis vain kaksi.

Ehkäisevän työn teemaan liittyviä mainintoja oli määrällisesti vähiten verrattuna muihin teemoihin, vain 37. Tämän teeman artikkeleissa erilaisista päihdehuollon

palveluista kerrottiin artikkeleista kaikkein vähiten, kun taas eri tahojen toimintatavoista ja muodoista kannabiksen käytön ehkäisyksi kerrottiin eniten. Näiden välimaastoon sijoittuivat artikkelit liittyen vanhempien rooliin päihdekasvatuksessa, joita oli 13. Kuvassa 3 on esitelty artikkelien määrät alakategorioittain.

KUVA 3. Ehkäisevä työ

Vanhempia käsittelevissä artikkeleista seitsemän on osoitettu suoraan vanhemmille informatiivisena neuvona, miten nuoren kannabiksen käyttöön tulisi suhtautua, ja mitä asialle pitäisi tehdä. Viidessä artikkelissa vanhempien liian sallivaa toimintaa ja asennoitumista kritisoidaan tai kyseenalaistetaan.

Toimintatavat –alukategorian artikkeleista kuudessa kerrotaan poliisin toiminnasta. Koulujen järjestämistä koulutus- ja tiedotustapahtumista kerrotaan viidessä artikkelissa, joista kaksi sisältää myös maininnan poliisin yhteistyöstä. Ainoastaan koulujen päihteiden käyttöä ehkäisevistä toimintatavoista kerrotaan siis vain kolmessa artikkelissa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä osiossa pyrimme tarkastelemaan työn tuloksia ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta.

Työn tuloksista voi huomata, että Suomen media keskittyi kannabisuutisoineissaan kuvaamaan eniten kannabiksen käytön yleisyyttä ja kannabiksen käyttäjiä. Suuressa osassa uutisointeja mainittiin käyttäjän ikä, ja tuolloin kerrottiin usein alaikäisistä kannabiksen käyttäjistä. Tämä on mielestämme kiinnostavaa ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta, koska tutkimusten mukaan yleisin kannabiksen käyttäjä on yhä vanhempi mies. Useassa artikkelissa mainittiin kuitenkin se tieto, että yleisin käyttäjä on 25-34-vuotias mies, mutta silti mainintoja tästä ryhmästä oli verrattaen vähän. Johtopäätös tästä huomiosta olisi, että kannabiskokeiluja tehdään yhä nuoremmissa iässä, jolloin ehkäisevälle päihdetyölle olisi tarvetta jo hyvin nuoresta iästä lähtien. Näissä tapauksissa voi olla kyseessä myös riskiryhmään kuuluvia lapsia, mutta tällöin riskiehkäisyne keinot eivät ole toimineet.

Kannabiksen yleisyydestä kertovat artikkelit tuntuvat teorian valossa jokseenkin liiotelluilta. On totta, että kannabiksen kotikasvatus, käyttö ja saatavuus on kasvanut Suomessa. Silti tutkimustiedon mukaan saatavuuden helppous on yhä Suomessa verrattaen matalalla tasolla. Uutisoinnit kenties toimivat huomiota herättävänä tekijänä, mutta kannabiksen yleistyminen on huomioitu jo aikaisemmin muilta tahoilta. Nuorten kannabiksen käytön yleisyyden vertaaminen esimerkiksi tupakan polttamiseen vaikuttaa tässä valossa shokkihakuisuudelta. Toisaalta tällaisen uutisoinnin ajankohta on osuva, koska artikkelien julkaisuvuonna tapahtui kannabista koskevia lainsäädännöllisiä muutoksia ympäri maailman. Olisikin kiinnostavaa verrata vuoden 2014 uutisointeja aikaisempien vuosien uutisartikkeleihin.

Kannabista koskevista asenteista ja mielipiteistä on vaikea luoda minkäänlaista johtopäätöstä. Niin teoriapohjassa, kuin aineistossakin käy ilmi se huomio, että asenteet ja mielipiteet kannabista kohtaan ovat lieventyneet. Kiinnostavaa näissä on mielestämme kuitenkin itse asenteiden tutkiminen. Asenne on tunne- ja tietopohjaan perustuva suhtautuminen johonkin asiaan (Tampereen yliopisto 2002). Olisi kiinnostavaa tietää, kuinka asennoituminen vastaa nuorten toimintaa käytännössä. Kannabiskokeilujen määrän kasvaessa voidaan tietysti olettaa, että asennoituminen vaikuttaa myös käytännön toimintaan.

Aineiston kannabiksen vaikutuksia käsittelevät artikkelit keskittyivät pitkälti kannabiksen negatiivisiin aspekteihin asiantuntijoiden kertomana. Artikkeleissa kuului vain harvoin kannabista käyttävien nuorten ääni, ja heidän kokemuksensa päihteestä.

Harva tietysti uskaltautuu kertomaan omista kokemuksistaan avoimesti mediassa päihteen laittomuuden vuoksi, mutta toisaalta uutisoinneissa oli kuitenkin kertomuksia kannabista käyttäneiden nuorten vanhemmilta.

Terveydellisiä vaikutuksia käsitellessä uutisissa mainittiin yllättävän usein kannabisriippuvuus. Tutkimustiedon valossa kannabisriippuvuuden muodostumisen riski on melko pieni, joten on yllättävää, että se mainitaan niin usein. Riippuvuuden muodostuminen lienee toki äärimmäisen haitallista nuoren elämälle, mutta kannabiksen käytöllä on muitakin haittavaikutuksia. Terveysvaikutuksista kerrottaessa ei kovin usein myöskään mainittu kannabispäihtymyksen vaikutuksista. Jos tällainen maininta oli, sen vastapainoksi asetettiin pitempiaikaisen, ongelmallisen käytön haittavaikutuksia. Vastakkainasettelu on mielestämme outoa, ja voi aiheuttaa yliampuvia käsityksiä kannabiksen vaarallisuudesta. Esitelty tieto ei kuitenkaan ole väärää, mutta konteksti missä sitä käytettiin oli erikoinen.

Kannabiksen käytön kiinnijäämisestä aiheutuvan huumausainemerkinnän syrjäyttävä vaikutus tuli aineistossa vahvasti esille, ja se on huomioitu monilta tahoilta. Itse asiassa artikkelien sisällössä toistuivat usein samat asiat, mitä esittelimme teoriaosuudessakin. Yleinen mielipide tuntuu olevan se, että rangaistuksen aiheuttamat ongelmat ovat liian suuri hinta itse rikokseen nähden, ja media tuo sen hyvin esille. Parhaassa tapauksessa aiheen näkyvyys vähentää nuorten halukkuutta lähteä kokeilemaan kannabista riskin ollessa niin suuri.

Eri päihteen vaikutusten vertailu, ja niiden käyttäminen argumentoinnissa ei ole välttämättä ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta mielekästä. Ehkäisevän päihdetyön tarkoitus on keskittyä kaikkiin päihteisiin, ei vain kannabikseen. Tämän takia mediassa esitetyt vaikutuksia vertailevat kommentit ovat ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta irrelevantteja. Myös aineistossa mainittiin tämä asia. Silti näitä kommentteja käytetään aineiston mukaan perustellessa omaa kannabiksen käyttöä, ja sitä miksi sen pitäisi olla laillista.

Ehkäisevää työtä käsittelevät uutisoinnit saivat medialähteiltä vähiten huomiota, ja niiden määrä oli teemoista pienin. Tämä on harmillista, koska niiden sisältö oli mielestämme ehkäisevää päihdetyötä ajatellen informatiivinen. Vanhempien roolia päihdekasvatuksessa koskettavat uutisoinnit sisälsivät ohjeita vanhemmille siitä,

kuinka oman nuoren kannabiksen käytön ongelmallisuutta olisi hyvä käydä ratkomaan. Näissä uutisissa siis tuotiin ehkäisevän päihdetyön käytäntöjä helposti lähestyttävän median kautta näkyväksi. Päihteiden käytön ehkäisyä ei voi jättää vain yhden toimijan varaan. Myös ehkäisevän työn toimintatapoja sisältävissä artikkeleissa kerrottiin monien tahojen yhteistyön tarpeellisuudesta päihdeongelmien ratkaisemiseksi. Jos tällaista yleistä valvutuneisuutta kaivataan, mielestämme laajempi uutisointi tämän teeman aiheista voisi lisätä ymmärrystä ja tietoa siitä, millaisia mahdollisuuksia päihdeongelmien kanssa kamppailevalla nuorella on niiden ratkaisuun. Erilaisten päihdehuollon hoitomuotojen esittely, toimivan ehkäisytyön käytänteiden kertominen, ja tiedon jakaminen eri viranomaisten toimenpiteistä voisi poistaa ennakkoluuloja ja pelkoja liittyen oman nuoren päihteiden käyttöön jo ennen kuin tilanne on mahdollisesti jo ilmiintynyt.

Media uutisoi aiheista omalla tavallaan, ja keskittyy niihin asioihin jotka koetaan julkaisijoiden puolesta aiheellisiksi. Näin media myös osaltaan päättää, mitä asioita tuodaan keskustelun aiheiksi. (Hursti & Parkkonen 2009.) Aineisto ei mielestämme aina kaikin puolin vastaa sitä, mistä olisi työmme teoreettisen viitekehyksen näkökulmasta hyödyllistä kertoa. Joidenkin artikkelien määrä on ilmiöön verrattaen liian suuri. Aineiston sisältö on kuitenkin totta, mutta sen painopiste on ehkäisevää päihdetyötä ajatellen väärässä paikassa. Nuoria koskettavia kannabisuutisoiteja lukiessa lieneekin hyvä harjoittaa jonkinlaista mediakritiikkiä, ja 10-11-vuotiaista kannabiskokeilijoista kertovista uutisista ei kannattane suoraan olettaa, että alakoulun luokissa päihteet kiertävät kädestä toiseen.

LÄHTEET

Availability of substances. 2016. EMCDDA.

<http://espad.org/report/situation/availability-of-substances>. WWW-dokumentti. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Butters, Jennifer 2002. Family stressors and adolescent cannabis use: a pathway to problem use. PDF-dokumentti.

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140197102905142>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Chau, Nearkasen, Choquet, Marie, Falissard, Bruno, Hassler, Christine & Morin, Delphine 2007. Perceived parenting styles and tobacco, alcohol and cannabis use among French adolescents: gender and family structure differentials. PDF-dokumentti.

<http://alcalc.oxfordjournals.org/content/alcalc/43/1/73.full.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Dick, Danielle, Huizink, Anja, Kaprio, Jaakko, Korhonen, Tellervo, Pulkkinen Lea & Rose, Richard 2008. Role of individual, peer and family factors in the use of cannabis and other illicit drugs: A longitudinal analysis among Finnish adolescent twins. PDF-dokumentti.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2574687/pdf/nihms48895.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Hakkarainen, Pekka, Metso, Leena & Perälä, Jussi 2011. Kukkaa pukkaa: kannabiksen kotikasvatus Suomessa. PDF-dokumentti.

<http://www.julkari.fi/handle/10024/102949>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Hakkarainen, Pekka, Metso, Leena & Winter, Torsten 2012. Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992-2010. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 17/2012. PDF-dokumentti.

<https://www.julkari.fi/handle/10024/80296>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Hall, Wayne 2006. Cannabis use and the mental health of young people. PDF-dokumentti. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16476127>. Ei päivitystietoa. Luettu 8.12.2016.

Heinlahti, Kaisa 2010. Johdatus tieteelliseen tutkimukseen. Lapin yliopisto.

Luentomateriaali 23.2.2010. <http://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=eaf12142-c081-48db-b23d-ad4fa03ff592>.

Heinälä, Pekka 1998. Kannabis ja sen terveysvaikutukset. WWW-dokumentti. www.duodecimlehti.fi. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Hursti, Heidi & Parkkonen, Niina 2009. Mediakriittisyys – ohjaustunti. DOC-dokumentti. <http://www3.jkl.fi/nuoriso/painovirhe/oppaat/mediakriittisyys.doc>. Päivitetty 7.7.2009. Luettu 14.12.2016.

Kantar TNS 2015. Suomen web-sivustojen viikkoluvut. WWW-dokumentti. <http://tnsmetrix.tns-gallup.fi/public/>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Karjalainen, Karoliina, Savonen, Jenni & Hakkarainen, Pekka. 2016. Suomalaisen huumeiden käyttö ja huumeasetteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 2/2016. PDF-dokumentti. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130530/URN_ISBN_978-952-302-632-2.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Kinnunen, Aarne 2008. Kriminaalipoliittikan paradoksi – tutkimuksia huumeasaineriikollisuudesta ja sen kontrollista Suomessa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 233.

Kognitiivista sosiaalipsykologiaa. 2002. Tampereen yliopisto. WWW-dokumentti. <http://www.uta.fi/avoinyliopisto/arkisto/sosiaalipsykologia/kognitiivisuus.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 14.12.2016.

Kylmänen, Petri 2005. Kun kaikki muutkin...nuorten ehkäisevä päihdetyö. Helsinki: Tammi

Lintonen, Tomi, Rönkä, Sanna, Kotovirta, Elina & Konu, Anne 2012. Huumeet Suomessa 2020 : ennakointitutkimus. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.

Maunu, Antti 2012. Ryypäämällä ryhmäksi? Ehkäisevän päihdetyön karttalehtiä nuorten ja nuorten aikuisten juomiskulttuureihin. Pori: Brand ID Oy.

Marijuana. 2016. National Institute on Drug Abuse (NIDA). WWW-dokumentti. <https://www.drugabuse.gov/publications/marijuana>. Päivitetty elokuu 2016. Luettu 20.11.2016.

Mediakritiikkiä. 2006. Tampereen kaupunki/Tampereen ammattioipisto. WWW-dokumentti. <http://koulut.tampere.fi/materiaalit/mediatieto/mediakritiikkia.html>. Päivitetty 7.12.2006. Luettu 4.12.2016.

Mikkola, Tomi & Seppälä, Pauliina 2004. Huumeet Internetissä ja nuorisokulttuureissa : Havaintoja huumeiden merkityksistä ja riskikäsitteistä käyttäjäpiireissä. Helsinki: Stakes.

Normann, Maria, Odell, Heidi, Tapio, Mari & Vuohelainen, Elsi 2015. Nuorisoalan ehkäisevä päihdetyö – hyppää kyytiin!. Humanistinen ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rah_oitus/ennaltaehkaeisevae_paeihde- ja_huumetyoe/liitteet/nuorisoalan-ehkaiseva-paihdyo.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Nuorisolaki 72/2006. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Mitä SKY tekee?. 2010. Suomen kannabisyhdistys. WWW-dokumentti. <http://www.suomenkannabisyhdistys.org/index.php/sky-info/mitae-sky-tekee>. Päivitetty 14.2.2010. Luettu 20.11.2016.

Perälä, Jussi 2013a. Ikuinen säätö: Helsingin huumemarkkinat. Keuruu: Otava

Perälä, Jussi 2013b. Sosiaalinen ja syrjäyttävä kannabis. Luento Turun ammattikorkeakoulussa 12.11.2013.

http://www.halko.fi/koulutukset/2013/kannabis/kannabis_perala.pdf.

Pirkanen, Marjatta 2011. Varhaisen puuttumisen malli nuorten päihteettömyyden edistämiseksi - toimintaohjeita 2011. PDF-dokumentti.

https://www.thl.fi/documents/605877/747474/varh_puutt_malli_toimintaohj_ADSUM_E.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Possession of cannabis for personal use. 2012. EMCDDA. WWW-dokumentti. <http://www.emcdda.europa.eu/legal-topic-overviews/cannabis-possession-for-personal-use>. Päivitetty 26.1.2012. Luettu 20.11.2016.

Rikoslaki 39/1889. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOT – Menetelmäopetuksen tietovaranto. WWW-dokumentti.

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 13.12.2016.

Salasuo, Mikko 2004. Huumeet ajankuvana : Huumeiden viihdekäytön kulttuurinen ilmeneminen Suomessa. Tutkimuksia 149. Helsinki: Stakes.

Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Suosituksien nuorten päihteiden käytön ehkäisylle. 2012. Mannerheimin lastensuojeluliitto. PDF-dokumentti.

<http://www.mll.fi/@Bin/13178950/Suosituksien+nuorten+p%C3%A4ihteiden+k%C3%A4yt%C3%B6n+ehk%C3%A4isylle.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 23.8.2016

State marijuana laws in 2016 map. 2016. Governing. WWW-dokumentti.

<http://www.governing.com/gov-data/state-marijuana-laws-map-medical-recreational.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2014a. Kannabiksen vaikutukset. WWW-dokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/huumeet/kannabis/kannabiksen-vaikutukset>.

Päivitetty 20.10.2014. Luettu 20.11.2016.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2014b. Kannabis ja terveys. PDF-dokumentti.

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116243/Kannabis_ja_terveys_taitto_2014.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 8.12.2016.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2014c. Riskiehkäisy. WWW-dokumentti.

<https://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/toimijat/terveyden-edistaminen-eri-toimialoilla/terveyden-ja-hyvinvoinnin-edistaminen-ammattillisessa-koulutuksessa/ehkaiseva-paihdeyto/riskiehkaisy>. Päivitetty 30.9.2014. Luettu 23.8.2016.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2016a. Ehkäisevä päihdetyö. WWW-dokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto>. Päivitetty 28.9.2016. Luettu 20.11.2016.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2016b. Verkko-pakka ehkäisevään päihdetyöhön. WWW-dokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto/ehkaisevan-paihdeyton-menetelmat/verkko-pakka-ehkaisevaan-paihdeytohon>. Päivitetty 22.8.2016. Luettu 23.8.2016.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2015. Kannabiksen terveystvaikutukset. WWW-dokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/huumeet/kannabis/kannabiksen-terveystvaikutukset>. Päivitetty 18.2.2015. Luettu 20.11.2016.

Tilastokeskus. 2016. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot. WWW-dokumentti. <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/01/07/>. Ei päivitystietoa. Luettu 13.12.2016.

Tutkimusprosessi. 2012. Tampereen yliopisto. WWW-dokumentti. <http://www.uta.fi/yky/his/kaytannot/opiskeluopas/tutkimusprosessi.html>. Päivitetty 27.9.2012. Luettu 14.12.2016.

Varjonen, Vili 2015. Huumeetilanne Suomessa 2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 1/2015. PDF-dokumentti. http://julkari.fi/bitstream/handle/10024/125568/URN_ISBN_978-952-302-414-4.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 20.11.2016.

Yleisradio. 2008. Huumeetta aivoille. TV-lähetys. Katsottavissa <https://www.youtube.com/watch?v=Mv3W9CdqgL8>. Päivitetty 27.8.2009. Katsottu 20.11.2016.

Yleisradio. 2016. YLE-esite – suomalaisten keskellä. PDF-dokumentti. <https://drive.google.com/file/d/0B-v6fV6ewetZWHNBbXVhMkgzSnlfY2tZZVVsUXVhSlk2VmxR/view>. Ei päivitystietoa. Luettu 4.12.2016.

